

AVIZAT,
Președinte
Acad. Dan DUBINĂ

ACADEMIA ROMÂNĂ
Filiala Timișoara
Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu”
Bd. Mihai Viteazu nr. 24, Timișoara, România
Tel./Fax (+40) 256 491816

Nr. 1124/15.11.2021

Către
ACADEMIA ROMÂNĂ
SECȚIA DE FILOLOGIE ȘI LITERATURĂ

Vă înaintăm, alăturat, **Programele și proiectele de cercetare pentru anul 2022** ale cercetătorilor colectivului din cadrul Institutului de Studii Banatice „Titu Maiorescu” al Filialei din Timișoara a Academiei Române.

DIRECTOR,
Conf. univ., CS II dr Ioan DAVID

ACADEMIA ROMÂNĂ

Filiala Timișoara

Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu”

Bd. Mihai Viteazu nr. 24, Timișoara, România

Tel./Fax (+40) 256 491816

Extras

din procesul verbal al Ședinței Consiliului științific din data de 15 noiembrie 2021

Participă la ședință: Ioan David, director, Crișu Dascălu, Ioan Hațegan.

Ordinea de zi: discutarea și aprobarea Raportului de activitate pentru 2021, a programelor și a proiectelor de cercetare pe anul 2022.

Consiliul științific aprobă în unanimitate structura pe anul 2022 a programelor și a proiectelor de cercetare.

DIRECTOR,

Conf. univ., CS II dr Ioan DAVID

Către

ACADEMIA ROMÂNĂ

SECȚIA DE FILOLOGIE ȘI LITERATURĂ

Vă înaintăm alăturat propunerile pentru cercetarea ce se va desfășura în anul 2022:

Programul 1: *CERCETĂRI DE ISTORIA LITERATURII ȘI A CULTURII ROMÂNE*

Proiectul 1: *Ediții critice*

Proiectul 2: *Monografii*

Proiectul 3: *Contribuția Banatului la cultura națională*

Programul 2: *ȘCOALA DE LINGVISTICĂ DIN TIMIȘOARA*

Proiectul 1: *Antologia lingvisticii române din Banat, de la începuturi până azi*

Proiectul 2: *Cercetări de dialectologie și toponimie*

DIRECTOR,

Conf. univ., CS II dr Ioan DAVID

PROGRAM DE CERCETARE NR. 1

a) **Denumirea: Cercetări de istoria literaturii și a culturii române**

b) **Coordonator:** CS II dr Bogdan Mihai Dascălu-Romițan

c) **Stadiul actual al cunoștințelor în domeniul respectiv:** Istoria literaturii române, fie că este vorba despre marii scriitori, fie despre cei mai puțin importanți, are încă mari lacune în ce privește cunoașterea exactă și integrală a textelor scrise de aceștia și publicarea lor în ediții cu adevărat critice.

d) **Scopul programului:** Întocmirea unor ediții critice din autori ale căror texte au rămas inedite ori insuficient cunoscute și redactarea de monografii asupra unor autori și publicații, pentru ca rolul lor în context național să fie mai bine cunoscut și apreciat. Cauze istorice au făcut să fie mai puțin și incomplet cunoscută contribuția Banatului la zestrea literară și culturală a românilor.

e) **Rezultatele scontate:** Obținerea unei imagini mai bune a literaturii române în ansamblu și în toate componentele ei regionale.

f) **Modul de valorificare a rezultatelor:** Publicarea edițiilor critice și a monografiilor finalizate, colaborarea cu studii și articole la publicații științifice și prezentarea de comunicări la manifestări științifice naționale și internaționale.

g) **Durata:** 2018-2025

h) **Proiecte de cercetare propuse în acest program:**

1. *Ediții critice*
2. *Monografii*
3. *Contribuția Banatului la cultura națională*

DIRECTOR,

Conf. univ., CS II dr Ioan DAVID

PROIECT DE CERCETARE NR. 1

a) **Denumirea: Ediții critice**

b) **Coordonator:** CS II dr Bogdan Mihai Dascălu-Romițan

c) **Colectivul de cercetare:** Delia Badea, Grațiela Benga-Țuțuianu, Alina Costănceanu, Bogdan Mihai Dascălu-Romițan, Viviana Milivoievici.

d) **Termen de realizare:** 2022-2024.

e) **Rezultatele scontate:** Editarea critică a unor **scrieri inedite ori insuficient cunoscute** azi (*corespondență, manuscrise inedite, variante, studii și articole neincluse în volume, publicistică, interviuri etc.*): Eugen Todoran, *Scrieri* VI (Viviana Milivoievici), Anghel Dumbrăveanu, *Scrieri* I. (Bogdan Mihai Dascălu-Romițan), Virgil Birou, *Scrieri*, III (Grațiela Benga-Țuțuianu), Ștefan Munteanu, *Scrieri*, I (Alina Costănceanu), Mircea Șerbănescu, *Scrieri*, I (Delia Badea).

f) **Scopul proiectului:** Realizarea acestor ediții critice și pregătirea lor pentru tipar.

g) **Materiale și metode de lucru:** Cercetări în arhive și în biblioteci publice și private, inclusiv în cele deținute de moștenitori.

h) **Valorificarea rezultatelor:** Publicarea edițiilor critice.

j) **Colaborări în țară:** Biblioteca Academiei Române, București și Filiala Timișoara, Universitatea de Vest din Timișoara, Arhivele Naționale: Serviciul Județean Timiș și Serviciul Județean Caraș-Severin, Biblioteca Județeană „Sorin Titel” Timiș, Biblioteca Județeană „Paul Iorgovici”, Biblioteca Mitropoliei Banatului, Muzeul Banatului din Timișoara, Muzeul Banatului Montan din Reșița.

k) **Colaborări în străinătate:** Institutul de Cultură al Românilor din Voievodina.

l) **Faza pe 2022:** continuarea edițiilor începute în anii anteriori și inaugurarea edițiilor critice nou propuse.

m) **Buget solicitat:**

n) **Alte venituri (subvenții) de cercetare:** -

DIRECTOR,

Conf. univ., CS II dr Ioan DAVID

PROIECT DE CERCETARE NR. 2

- a) **Denumire:** *Monografii*
- b) **Coordonator:** Crișu Dascălu
- c) **Colectiv de cercetare:** Bogdan Mihai Dascălu-Romițan, Dana Popescu. Colaborator extern: Doina Bogdan-Dascălu
- d) **Termen de realizare:** 2021-2022.
- e) **Rezultate scontate:** Alcătuirea sau finalizarea următoarelor monografii: *Emilia Lungu-Puhallo* (Dana Popescu), *Revista "Reșița"* (Doina Bogdan-Dascălu, Bogdan Mihai Dascălu-Romițan).
- f) **Scopul proiectului:** Cunoașterea obiectivă a vieții și activității unor personalități literare și culturale și valorificarea unor publicații din spațiul bănățean, ca surse pentru istoria literaturii și a culturii.
- g) **Materiale și metode de lucru:** cercetări de arhivă și în biblioteci publice și private.
- h) **Valorificarea rezultatelor:** publicarea monografiilor finalizate și a unor studii în reviste de specialitate.
- i) **Colaborări:** Biblioteca Academiei Române, București, Arhivele Statului: Serviciile Timiș și Caraș-Severin, Biblioteca Mitropoliei Banatului, Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina.
- j) **Faza pe 2022:** elaborarea monografiilor prevăzute în acest proiect.
- k) **Buget solicitat:**
- l) **Alte venituri (subvenții de cercetare):**

DIRECTOR,

Conf. univ., CS II dr Ioan DAVID

PROIECTUL DE CERCETARE NR. 3

- a) **Denumirea:** *Contribuția Banatului la cultura națională*
- b) **Coordonatori:** acad. Dan Dubină, acad. Păun Ion Otiman, conf. univ. dr Ioan David
- c) **Colectivul de cercetare:** 25 de cercetători și cadre didactice din Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu” și din instituțiile cu care colaborează.
- d) **Termen de realizare:** 2020-2024.
- e) **Rezultate scontate:** elaborarea unei sinteze privind personalități ale culturii române din Banat și importanța contribuției lor la cultura națională.
- f) **Scopul proiectului:** Relevarea argumentată a rolului pe care Banatul l-a jucat și îl joacă în istoria culturii naționale.
- g) **Materiale și metoda de lucru:** alcătuirea unei liste de surse documentare și identificarea lor în arhivele și în bibliotecile românești și străine.
- h) **Valorificarea rezultatelor:** alcătuirea unui volum ilustrativ, cu prezentarea sintetică a diverselor domenii ale culturii și cu prezentări ale individualităților culturale reprezentative.
- i) **Colaborări cu instituții de învățământ și de cultură:** Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina, Biblioteca Academiei Române, București, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea “Eftimie Murgu” din Reșița, Universitatea “Vasile Goldiș” din Arad, bibliotecile județene din Timiș, Caraș-Severin și Arad, Arhivele Naționale, serviciile Timiș și Caraș-Severin.
- j) **Faza pe 2022:** stabilirea instrumentelor de lucru și a structurii articolelor pentru fiecare domeniu în parte; începerea redactării de articole.
- k) **Buget solicitat:**
- l) **Alte venituri:**

DIRECTOR,
Conf. univ., CS II dr Ioan DAVID

PROGRAMUL DE CERCETARE NR. 2

a) **Denumire:** Școala de lingvistică din Timișoara

b) **Coordonator:** Prof. univ. dr Crișu Dascălu

c) **Colectiv de cercetare:** Gabriela Șerban și colaboratori externi

d) **Stadiul actual al cunoștințelor în domeniul respectiv:** Există deocamdată doar lucrări parțiale, privind contribuțiile bănățene în principalele domenii ale științelor limbii. La Timișoara au funcționat două instituții care au fost cunoscute și recunoscute pe plan național prin contribuțiile lor la științele limbii: Facultatea de Filologie (1956) și Sectorul de lingvistică (1963, unit cu Centrul de Științe Sociale și, devenit, după 1990, actualul institut), acesta din urmă constituindu-se într-o veritabilă școală de cercetări asupra *stilurilor limbii române literare, limbajului poetic, poeziei, dialectologiei, toponimiei etc.* Rezultatele acestor cercetări s-au concretizat în zeci de volume (majoritatea tipărite în Tipografia Universității din Timișoara), în studii și articole apărute în publicația proprie, „Caietul Cercului de studii” și în reviste de specialitate din marile centre științifice ale țării. Din acest motiv, considerăm necesare întocmirea unei sinteze privind aceste preocupări și eventuala grupare a textelor reprezentative în mai multe volume, spre a fi astfel redate circuitului științific național.

d) **Scopul cercetării:** Elaborarea unui studiu coerent privind școala timișoreană de lingvistică, stilistică și poetică și publicarea de volume cu caracter antologic.

e) **Materiale și metode de lucru:** Documenare, alcătuirea bibliografiei, precizarea principiilor de lucru.

f) **Modul de valorificare a rezultatelor:** Redactarea de volume pe domenii lingvistice, prezentare de comunicări la manifestări științifice de specialitate naționale și internaționale; publicarea unor volume de studii și articole.

g) **Durata:** 2018-2027.

h) **Proiectul de cercetare propus în acest program:**

1. *Antologia lingvisticii române din Banat, de la începuturi până azi*

DIRECTOR,

Conf. univ., CS II dr Ioan DAVID

PROIECT DE CERCETARE NR. 1

- a) **Denumirea:** *Antologia lingvisticii române din Banat, de la începuturi până azi*
- b) **Coordonator:** Prof. univ. dr Crișu Dascălu
- c) **Colectivul de cercetare:** Gabriela Șerban și colaboratori externi
- d) **Termenul de realizare:** 2022-2023
- e) **Stadiul actual al cunoștințelor în domeniul respectiv:** Informare bibliografică, excerptare de material documentar și redactare de studii parțiale.
- f) **Scopul proiectului:** Elaborarea unei antologii de texte ale lingviștilor bănățeni și a unor volume diacronice privind contribuțiile bănățene în domeniu.
- g) **Materiale și metode de lucru:** Excerptarea de material bibliografic și documentar.
- h) **Rezultatele scontate:** Redactarea unei perspective diacronice asupra domeniilor respective.
- i) **Valorificarea rezultatelor:** publicarea unui volum, comunicări științifice la manifestări științifice naționale și internaționale, publicare de studii și articole.
- j) **Colaborări în țară:** Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" din Arad.
- k) **Colaborări în străinătate:** Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina, Universitatea din Novi Sad.
- l) **Faza pe 2022:** Identificarea surselor și alegerea unor fragmente semnificative.
- m) **Bugetul solicitat:**
- n) **Alte subvenții de cercetare:-**

DIRECTOR,

Conf. univ., CS II dr Ioan DAVID

PROGRAM DE CERCETARE NR. 2¹

a) **Denumirea:** *Cercetări de dialectologie și toponimie*

b) **Coordonator:**

c) **Colectivul de cercetare:**

d) **Termenul de realizare:**

e) **Stadiul actual al cunoștințelor în domeniul respective:** În cadrul Sectorului de lingvistică și, ulterior, al Centrului de Științe Sociale, s-a constituit treptat un colectiv de dialectologie, care a început elaborarea a două importante lucrări: *Dicționarul graiurilor din Banat* și *Dicționarul toponimic al Banatului*, rămase neterminate prin destrămarea acestuia din cauze naturale ori prin plecarea cercetătorilor în învățământul universitar. Este necesar ca aceste două proiecte să fie terminate, astfel ca specificul lingvistic al Banatului să poată fi relevat mai corect și mai argumentat.

f) **Scopul proiectului:** Finalizarea proiectelor și publicarea lor.

g) **Materiale și metode de lucru:** Anchete de teren și cercetări în arhive.

h) **Rezultate scontate:** Finalizarea celor două dicționare.

i) **Valorificarea rezultatelor:** Publicarea dicționarelor și a unor studii în reviste de specialitate.

j) **Colaborări în țară:** Institutele de profil din București, Cluj-Napoca și Iași.

k) **Colaborări în străinătate:** Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina.

l) **Faza pe 2022:**

m) **Bugetul solicitat:**

n) **Alte subvenții de cercetare:**

DIRECTOR,

Conf. univ., CS II dr Ioan DAVID

¹ Program introdus în plan cu rezerva ocupării prin concurs a posturilor de dialectologie și toponimie solicitate.